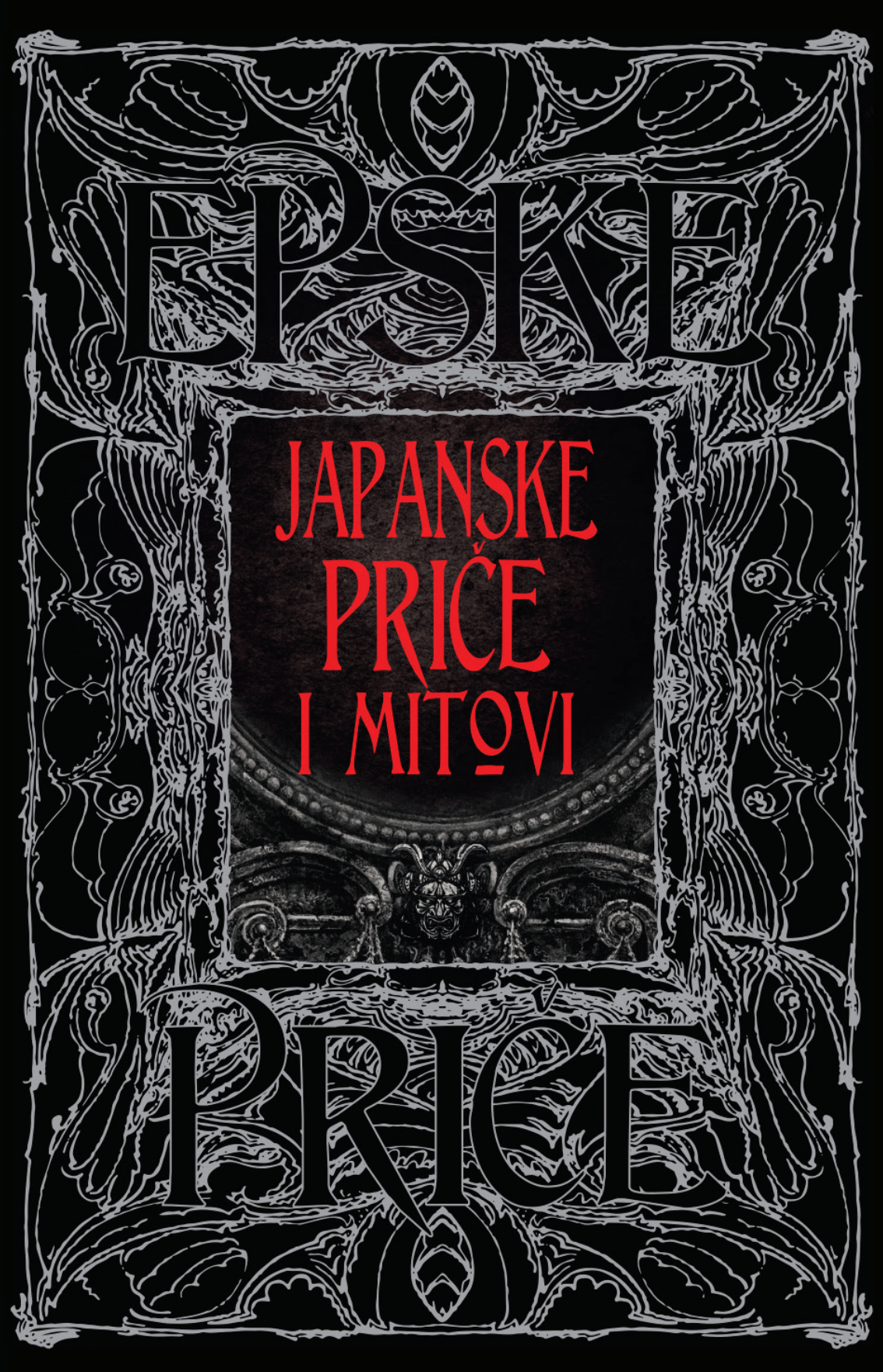
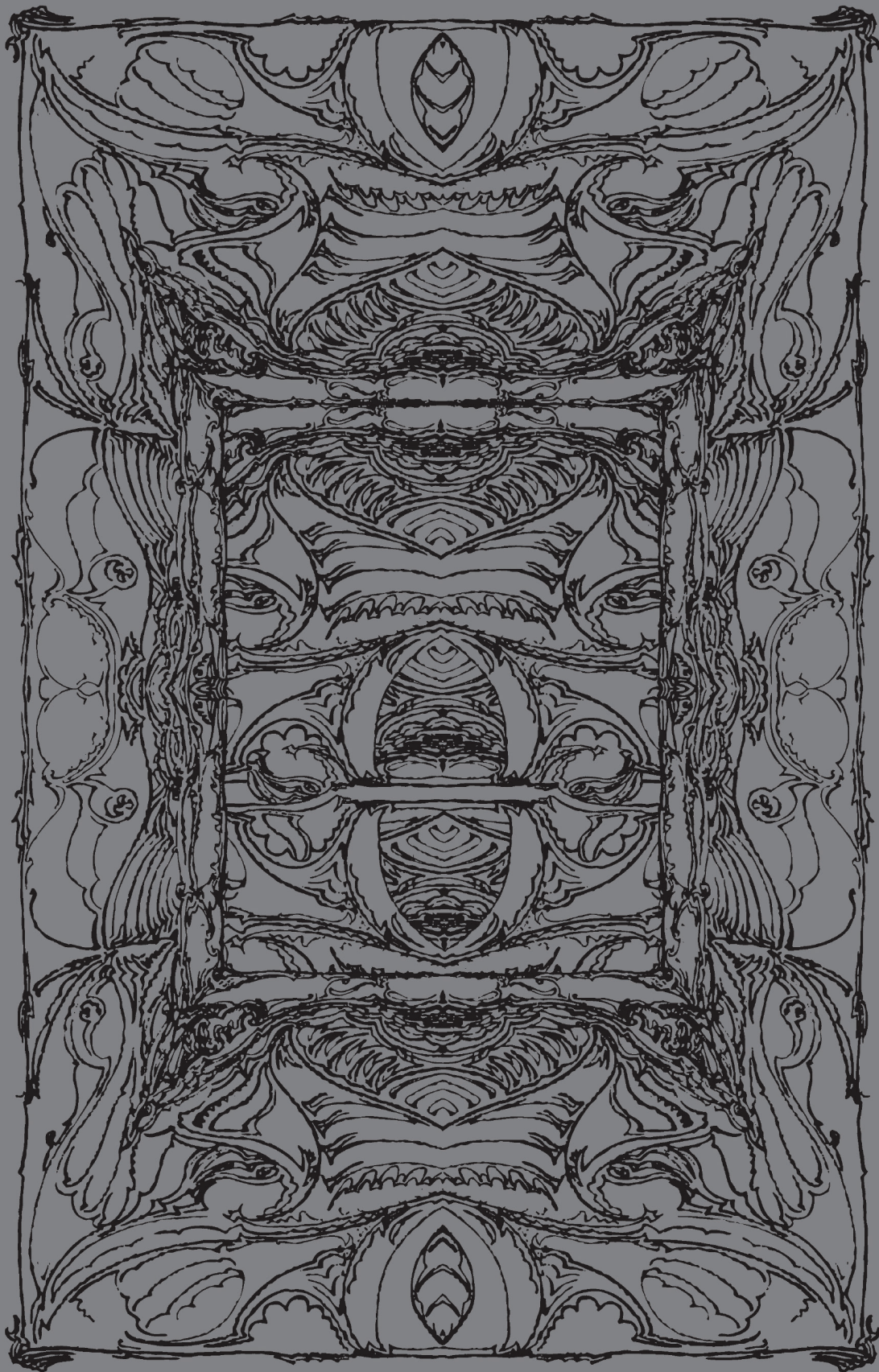

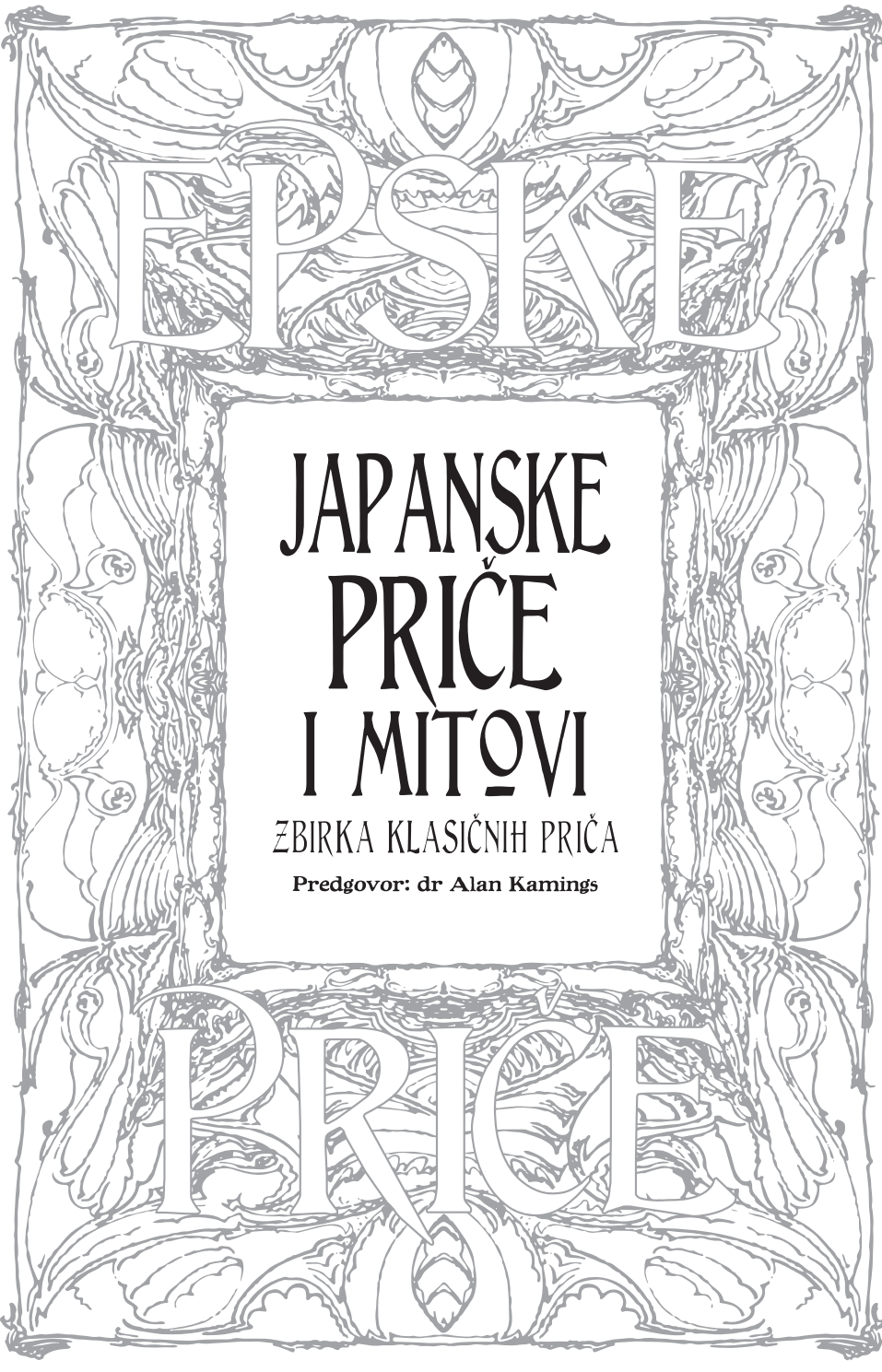

ERSKE

JAPANSKE
PRICE
I MITOVI

PRICE

EPSKE

JAPANSKE
PRICE
I MITOVI

ZBIRKA KLASIČNIH PRIČA

Predgovor: dr Alan Kamings

PRICE

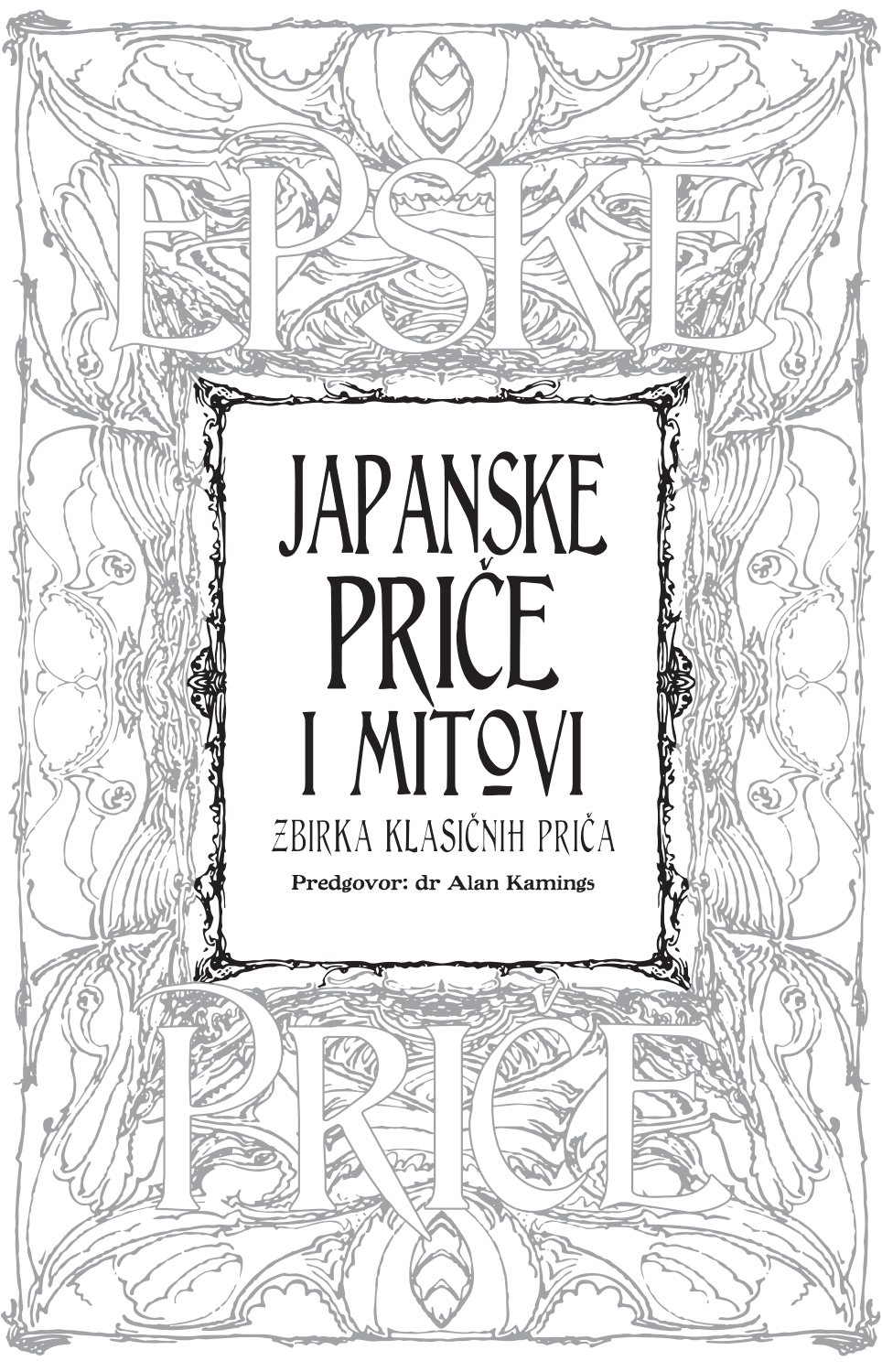
© 2019 Flame Tree Publishing Ltd

© 2025 Marko Đorđević PR Izdavačka kuća Narator za srpsko izdanje

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

The cover image is created by Flame Tree Studio based on artwork by Vecster.

Incidental images by Shutterstock.com: Refluo, Adelart. Full-page images based on woodblock prints by Katsukawa Shunshō (1726-93), Suzuki Harunobu (c. 1725-70), Isoda Koryūsai (1735-90), Hosoda (Chōbunsai) Eishi (1756-1829), Katsushika Hokusai (1760-1849), Utagawa Hiroshige (1797-1858) and Utagawa Toyokuni (1769-1825).

EPSKE

JAPANSKE
PRICE
I MITOVI

ZBIRKA KLASIČNIH PRIČA

Predgovor: dr Alan Kamings

PRICE

Sadržaj

PREDGOVOR	10
-----------------	----

JAPANSKA MITOLOGIJA: UVOD	13
---------------------------------	----

PRIČE O BOGOVIMA I POSTANJU

Uvod	35
Izanaki i Izanami	36
Amaterasu i Susanoo	37
Susanoo i zmija	39
Božanski glasnici	40
U palati boga mora	42
Trideset i tri mesta posvećena Kanon	44
Kanon i jelen	44
Benten i zmaj	45
Benten od Plodove vode	46
Daikokuov pacov	47
Dete boga groma	48
Šokuro i bog groma	48

JUNACI, RATNICI I PUSTOLOVINE

Uvod	51
Jorimasa	52
Jošicune i Benkei	53
Demon Oejame	55
Demonski pauk	56
Demon sa kapije Rašomon, ili Vatanabe pobeđuje Ibarakidodija	58
Avanture princa Jamata Takerua	61
Momotarove pustolovine	65
Lord Vreća pirinča	67
Preobražaj Isunbošija	68
Kintaro, zlatni dečak	70

Japanski Guliver	71
Kazumina osveta	72
Priča o otokodateima iz Eda	80
Čudesne pustolovine Ćiujemona Funakošija	96

GLAVNE JUNAKINJE I LJUBAVNE PERIPETIJE

Uvod	108
Sekač bambusa i Mesečeva deva	109
Zvezdani ljubavnici	116
Perjana odora	117
Juki-ona, Snežna žena	118
Kjuzaemonov sablasni posetilac	119
Deva Unai	120
Devojka s drvenom zdelom	121
Ljubavi Gompačija i Komurasaki	124
Izopštenica i hatamoto	127
Priča o Hase-hime	137

PRIČE O DUHOVIMA I NATPRIRODNIH STVORENJA

Uvod.....	143
Duh iz kakemona	144
Svetiljka s božurima	145
Bezuhi Hoiči	148
Žderač leševa	151
Sablasna majka	152
Futon iz Totorija	153
Povratak	154
Ljubavno iskušenje	154
Kapino obećanje	155
Tobikava oponaša tengua	156
Pustolovine Heizajemona Kiučija	156
Vatrena kugla	157
Sablasni rvači	157
Šodov beli sake	158
Kako je starac izgubio izraslinu	159
Duh Sakure	160

Zenrokuov duh	173
Zelenašev duh	174
Kako je Šumea Tađimu mučio đavo kojeg je sam sebi navukao na vrat	175
San Male Srebrne o šođu	177
Zloduh Adaćigahare	179
Jocuja kaidan ili O-Iva Inari	182
Bančo Sarajašiki ili Gospa od Tanjira	306

LEGENDE O MORU

Uvod	399
Urašima i kornjača	400
Zemlja jutarnjeg mira	402
Pokolj morske zmije	404
Duh mača	405
Ljubav Ocoe-san	406
Duh velikog avabija	407
Dragocene suze Samebita	408

LEGENDE O BUDI I BUDIZMU

Uvod	410
Legenda o zlatnom lotosu	411
Bronzani Buda iz Kamakure i kit	412
Budin kristal	413
Priče Daišija Koba	416
Šonin Šodo	419
Sajemon Kato	419
Osnivanje hrama Niurajja Jakušija	420

LISICA I LEGENDE O ŽIVOTINJAMA

Uvod	422
Kamen smrti	423
Kako su lisice začarale i obrijale glavu čoveka	425
Zahvalne lisice	428
Inari uslišuje molitvu žene	431
Raikova zloba	431

Venčanje lisica	432
Beli zec iz Inabe	433
Pucketava planina	434
Lisica i jazavac	435
Kazutojo i jazavac	436
Čudesni čajnik	437
Novac jazavca	438
Mačka-vampir	440
Šipeitaro i sablasne mačke	442
Priča o vernoj mački	443
Starac zbog kojeg je drveće cvetalo	444
Meduza i majmun	445
Mudri majmun i divlja svinja	446
Borba majmuna i krabe	447
Putovanja dve žabe	448
Đirajja ili magična žaba	451
Zašto ljudi ne vole petla	454
Kako su dve golubice spasle Joritoma	455
Vrabac kome su odсекli jezik	455
Plemenita žrtva	456
Tamin povratak	457
Čudan san	457
Kanširova osveta	458
Udvarači svica	459
Beli leptir	462

CVEĆE I DRVEĆE

Uvod	464
Bela dama i Žuta dama	465
Starac hrizantema	466
Bunar ljubičice	466
Duh lotosovog cveta	468
Duh božura	469
Čudotvorni kesten	470
Tihibor	470
Vrbljanka	470

Drvo jednookog sveštenika	472
Paljenje tri patuljasta drveta	473
Ljubavnici pod borom	475

LEGENDE PLANINE FUDŽI

Uvod	477
Fudži, dom Elikkira života	478
Sentarova poseta Zemlji večne mladosti	478
Boginja s planine Fudži	478
Rip van Vinkl starog Japana	479

ZVONČIĆI, OGLEDALA, LEPEZE I ČAJ

Uvod	483
Priče zvona Enkakudija	484
Žena i zvono Midere	484
Benkei i zvono	485
Zvono i moć karme	486
Vajar Ćingoro Hidari	487
Duša ogledala	488
Ogledalo i zvono	489
Ogledalo iz Macujame	490
Asagaina ljubav	491
Smrt Rikijua	493
Legenda o biljci čaja	494

BIOGRAFIJE AUTORA I IZVORI TEKSTA	497
---	-----

PREDGOVOR

MITOVI I PRIČE sabrani u ovoj antologiji potiču iz dugog perioda japanske istorije i široke lepeze geografskih lokacija. Neke, poput istinski čudne priče o tome kako su božanski brat i sestra Izanaki i Izanami stvorili japanska ostrva i njihove bogove, ili čuvena priča o japanskom uzoru ratničkog junaštva Jamatu Takeruu, preuzete su iz dve mitološke istorije, *Kodikija* i *Nihonšokija*, koje je sabrao i uređivao carski dvor u prestonici države na početku VIII veka. Druge, poput priča o prevarantskim lisičjim duhovima koji menjaju oblike, ili jeziva priča o Juki-oni (Snežnoj ženi) potiču iz tradicije sela na udaljenim obodima zemlje. Prvi značajni japanski folklorista Kunio Janagita (1875–1962) u prvim decenijama XX veka je još uvek mogao da pronađe seoca u unutrašnjosti severoistočnog Japana i na ostrvima Okinave, gde su se ove priče usmeno prenosile s generacije na generaciju. Mnoge od njih i dalje odzvanjaju u japanskoj kulturi kroz preobražaj u književnosti, pozorištu, dečjim pričama, a nedavno mangama, animeima¹ i kompjuterskim igricama.

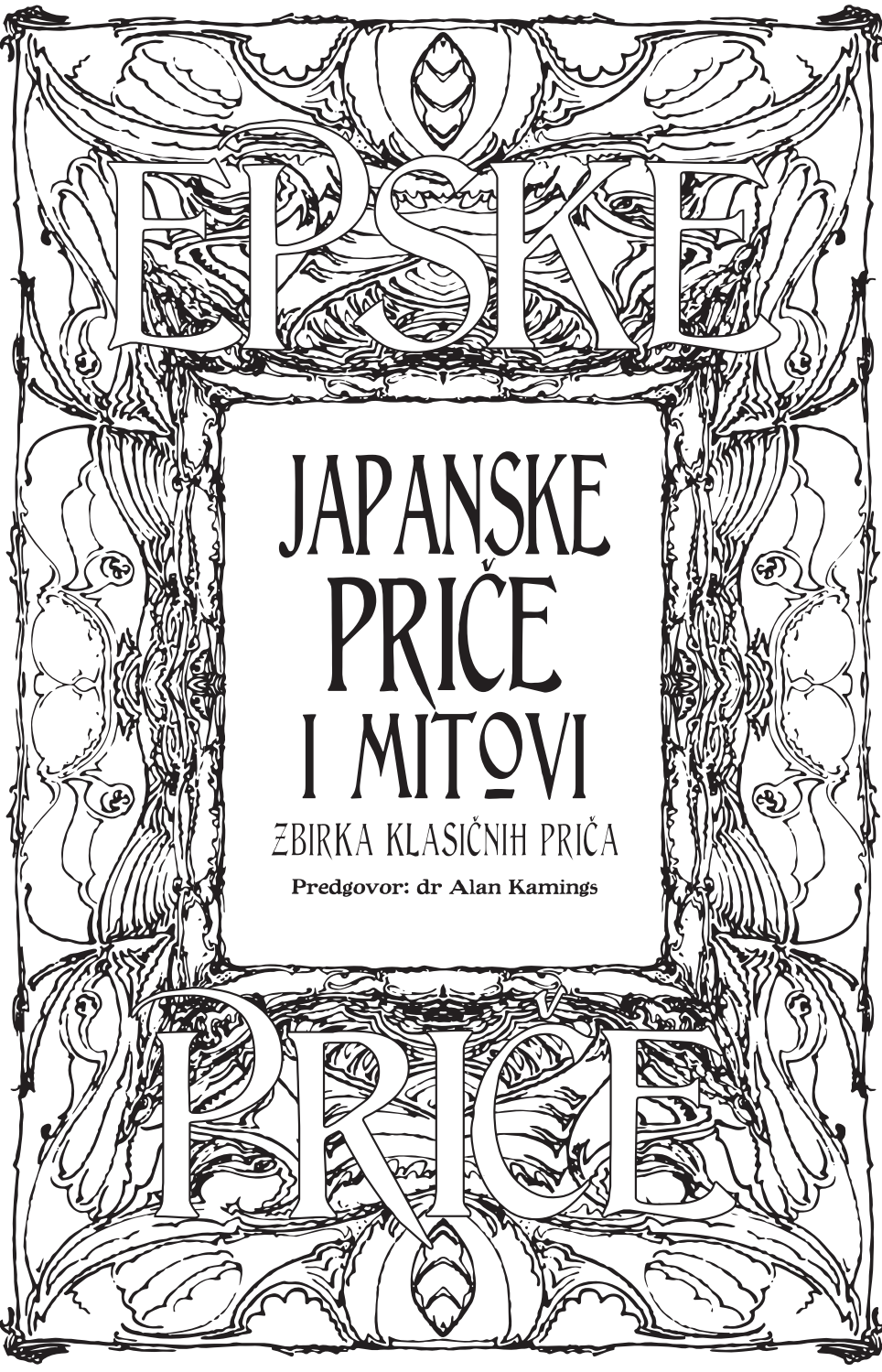
Priče se zasnivaju na aspektima japanske religije povezane s autohtonim animističkim šintoizmom ili budizmom, koji je kasnije donesen na ovaj arhipelag. Za šintoizam su naročito bitni hramovi za koje se veruje da su mesta na kojima *kami* (božanstva, duhovi) obitavaju. U japanskom verovanju, *kami* su divlje i opasne natprirodne sile koje su u stanju da izazivaju uništenje i katastrofe, ali se mogu umilostiviti kroz obrede i molitve. Jednom kad ih umilostive, *kami* mogu da štite zajednice tako što će se postarati da usevi rastu i godišnja doba se smenjuju, a mogu se i umoliti da usliše pojedinačne želje u vezi s brakom, porođajem, zaštitom od bolesti itd. Šintoistički hramovi, kao brojne priče u ovoj zbirci, stoga stoje na liminalnoj granici između civilizovanog ljudskog sveta i nasilnog, uzburkanog haosa prirodnog sveta. I jedno i drugo su mesta gde smo pozvani da dodemo u dodir s nepoznatim, numinoznim, natprirodnim.

Moć pripovedanja i samog jezika da posreduju između ljudskog i natprirodnog sveta još jedna je bitna tema koja provejava kroz ove priče. Meni je lično omiljena ona o *Bezuhom Hoićiju*. Hoići je biva hoši, slepac koji živi od recitovanja priča o mrtvima. Poznat je po svojim izvođenjima *Priče o Heike*, duge, epske pripovesti o sukobu između ratničkih klanova Heike i Gendi u XII veku. Rat se okončao kulminacionom pomorskom bitkom u kojoj su se dečak-car Antoku i većina Heike klana udavili. Po japanskom srednjovekovnom verovanju, duhovi moćnika koji su umrli u nesrećnim okolnostima mogu izazvati kaos u svetu ljudi, uzrokujući zemljotrese, pošasti i druge tragedije. Ali Hoići je tako vrstan pripovedač da ga Antoku i njegov utopljeni dvor svake noći zovu da im ispreda priču o njihovoj smrti. Time što ih se seća i izvodi njihove priče, Hoići posreduje između svetova živih i mrtvih, gde njegovo slepilo stvara most između ovih ravni (ne)postojanja. Njegovo pevanje istovremeno ima dve publike: s jedne strane Gendi slavi pobedu u građanskom ratu, a s druge umiruje duhove uveravajući ih da ih se sećaju i uvažavaju. Ove priče i dalje poseduju jedinstvenu moć da nas dovedu u dodir s misterijama i istinama koje leže izvan naših svakodnevnih života.

Dr Alan Kamings,

Škola za orijentalistiku i afričke studije, Londonski univerzitet

¹ Reč za japansku animaciju je baš „anime“ i to muškog roda da bi se izbeglo mešanje sa rečju „anima“. (Prim. prev.)

EPSKE

JAPANSKE
PRICE
I MITOVI

ZBIRKA KLASIČNIH PRIČA

Predgovor: dr Alan Kamings

PRICE

JAPANSKA MITOLOGIJA

Uvod

JAPAN JE MOŽDA apsorbovao religiju, umetnost i društveni život Kine, ali je dao sopstveni pečat onome što je pozajmio od Nebeskog carstva i stvorio sebi svojstven svet i mitologiju. *Kodiki* i *Nihonšoki* su izvori iz kojih crpimo rane mitove i legende Japana. Na njihovim stranicama se upoznajemo sa Izanakijem i Izanami, Amaterasu, Susanom i brojnim drugim božanstvima, i ova uzvišena bića nam predstavljaju priče koje su začudne, prelepe, kvazihumoristične i ponekad pomalo strašne. Kad proučavamo japanske legende, u oči nam pada univerzalnost, ali i veoma jaki kontrasti. Japanci su crvene cvetove azaleje opisali kao božansku vatru, a beli snežni pokrivač planine Fudži¹ kao odeždu božanskih bića. Njihove legende su, bar s jedne strane, suštinski poetične i oni koji su obožavali planinu Fudži takođe su mogli da ispričaju sablasne priče i o najmanjem insektu na njoj. Nemoguće je preuveličati japansku ljubav prema prirodi. Međutim, u japanskim legendama nalazimo i mnogo sirovog realizma. Zgroženi smo omiljenim jelom boga groma, zadivljeni magičnim moćima lisica i mačaka, a priče o *Bezuhom Hoičiju* i svešteniku koji jede leševe predstavljaju nezaboravne primere kombinacije čudnog i užasnog. Ali hajde prvo da pogledamo poreklo i istorijat ovog naroda i njegove mitologije.

¹ Pravilna transkripcija imena ove planine zapravo bi bila Fudži, ali je u tekstu, prvenstveno zbog razumevanja, ostavljen uvrežen izgovor Fudži, koji je u naš jezik došao iz engleskog, a nalazi se i u Pravopisu Matice srpske. (Prim. prev.)

Začeci Japana

Savremeni Japan pokazuje visok stepen kulturne homogenosti koji proističe iz centralizacije moći tokom većeg dela prethodnih 1500 godina. Međutim, slika koja se iskristalisala tokom godina zahvaljujući arheološkim i genetskim istraživanjima kazuje drugačiju priču. Čini se da se japansko društvo u preistorijsko doba odlikovalo iznenađujućom raznovrsnošću koja je potihlo doprinela kasnijoj kulturi.

Iako se japanska istorija beleži tek od VI veka nove ere, nakon uvođenja sistema pisanja iz Kine, stotine ostrva koja sačinjavaju Japan bila su naseljena hiljadama godina. Tragovi najstarijeg stanovništva od pre više od 50.000 godina, verovatno su migranti koji su prešli preko tadašnje prevlake jer je Japan do pre oko 12.000 godina bio povezan sa Sahalinom na severu i Korejom na jugu.

Praistorijski začeci japanskog društva

Pre oko 12.000 godina u Japanu se pojavila veoma dugotrajna, kasnopaleolitska i neolitska kultura poznata kao Ćomon (Obeležena trakom), tako nazvana po svojoj karakterističnoj grnčariji. Ćomon populacija je napravila najstariju grnčariju koju su arheolozi našli, a kasniji primerici njihove keramike iz 6000. godine p. n. e. su otkriveni čak na Fidžiju. Iako su prvobitno bili svedeni na primitivne lovce-sakupljače, sada je na osnovu arheoloških nalazišta, kao što je Sanaj Marujama, poznato da su pripadnici Ćomon kulture živeli u veoma sofisticiranom društvu s velikim sedentarnim zajednicama koje su se izdržavale od ribarstva i delimično poljoprivrede. Pripadnici ove kulture su takođe trgovali s drugim zajednicama kako unutar Japana, tako i s prekomorskim teritorijama. Naročito su značajne visokokvalitetne keramičke figurine, takozvane *haniva* figurine, koje nam daju dragocene podatke o izgledu, odevanju i nakitu Ćomon stanovništva.

Jajoi

Živahna Ćomon kultura se brzo transformisala nakon dolaska pridošlica sa azijskog kopna oko 300. godine p. n. e., koji su osnovali tzv. Jajoi kulturu uvođenjem inovacija poput obrade gvožđa, visokorazvijenog uzgoja pirinča i složenije društvene organizacije. Iako je isprva bila malobrojna, ova populacija će formirati osnovu najvećeg dela stanovništva današnjeg Japana. Isprva su se naselili u južnom delu Japana, na ostrvu Kjušu, s kojeg su tokom sledećih vekova krenuli da se šire ka severu, do pojave prve veće ujedinjene države – Jamato, koja je zauzimala ceo južni i srednji Japan (od 300. do 700. g. n. e.). Da su zaista u pitanju preci današnjih Japanaca, potvrdila su proučavanja DNK sprovedena devedesetih godina prošlog veka koja ukazuju na prisustvo dve glavne rasne grupe u Japanu: preovlađujuće koja je povezana s Korejcima i, iznenađujuće, Tibetancima, a širi se iz južnog i srednjeg Japana; i druge, starije grupe, čiji su tragovi najistaknutiji kod stanovnika severnog Japana i drugih graničnih regiona, uključujući različita ostrvca razbacana oko obala glavnih japanskih ostrva, kako na severu, tako i jugu (uključujući Okinavu).

Sve i da je Đomon populacija samostalno otkrila uzgoj pirinča, kako se danas čini, pripadnici Jajoi kulture su doneli druge nove tehnike i materijale (kao što su upotreba bronzе i gvožđa), što je iz korena promenilo život u Japanu.

Upravo je tokom Jajoi perioda došlo do postepene konsolidacije plemena, što je pak dovelo do uspostavljanja sve većih političkih jedinica, a potom i države Jamato, za čiji centar se veruje da se nalazio na sredini zapadnog dela ostrva Honšu. Moć njenih vladara, koji su tvrdili da su potomci boginje sunca Amaterasu, očitava se u nizu velikih *kofuna*, tj. tumula koji su podignuti kao grobnice za njihove pokojnike, kao što je, na primer, ogroman grob u obliku ključaonice na Osaka ravnici iz ranog V veka n. e. Veliki delovi japanskih mitova, koji su opstali do današnjeg dana, usko su povezanim s Jamato državom, pošto je ona svoj legitimitet zasnovala na verovanju da su njeni vladari potomci najvažnijih božanstava ove mitologije.

U fokusu: Sanaj Marujama

Iako slabo poznato van Japana, izuzetno arheološko otkriće priobalnog neolitskog naselja Đomon kulture u Sanaj Marujami u severnom Japanu, 1992. godine je iz korena promenilo naše shvatanje nje. Ovaj lokalitet zahvata preko 35 hektara i sadrži ostatke preko 500 drvenih objekata koji su služili kao kuće, skladišta i svetišta, i formirali složeno, plansko naselje koje je u kontinuitetu bilo naseljeno od 3500. do 2000. godine p. n. e. Na osnovu ovih zgrada izveden je zaključak da je naselje u proseku imalo oko 600 stanovnika i da je u pitanju bila sedentarna kultura na prelazu iz čisto lovačko-sakupljačkog u poljoprivredno društvo. Pored toga, ogromna količina grnčarije, keramičkih figurina, kamenog posuđa, koštanih alatki i drvenih artefakata svedoči o neočekivano visokim nivoima sofisticiranosti života u naselju. Drugi materijali otkriveni na nalazištu, poput opsidijana, asfalta i žada, ukazuju da su stanovnici Sanaj Marujame trgovali sa zajednicama udaljenim stotinama kilometara. Iako se ishrana seljana zasnivala uglavnom na ribi i plodovima mora, nađeni su i jasni dokazi da je obuhvatala i rane poljoprivredne proizvode kao što su orasi, a postoje i dokazi uzgoja pirinča, kao i indirektni tragovi proizvodnje alkohola iz fermentisane zove.

Postanak

Japanska mitologija je sveukupno poprilično monolitne prirode i ne poseduje bogatstvo mediteranske mitologije, pošto uglavnom predstavlja ideologiju rane centralizovane države Jamato, iako se mogu nazreti i tragovi starijih verovanja. Stoga se čini da legenda o nastanku Japana i događajima koji su usledili odmah posle toga zapravo nije povezana s kasnijim verovanjem u boginju sunca.

Japanski mit o nastanku sveta, onako kako je predstavljen u *Kodikiju* i *Nihonšokiju*, ne govori o nastanku iz ništavila, već opisuje bezgraničnu, amorfnu, haotičnu masu. Ona je postojala čitav niz eona dok se nije pojavila oblast svetla i prozračnosti – tzv. *Takamagahara*, Visoke ravnice neba. Tamo su se ovaplotila tri praiskonska božanstva, pa potom i dva manja, koja su pak izrodila pet generacija božanstava, pa konačno i iskonski par, Izanakija i Izanami. Malo toga je zapisano o božanskim bićima koja

su postojala pre Izanakija i Izanami sem njihovih imena i ona su možda puki ostaci ranijih, izgubljenih mitologija.

Izanaki i Izanami

Izanakiju i Izanami su druga božanstva poverila da dovrše stvaranje sveta. Zato su stali na Lebdeći nebeski most i kopljem optočenim draguljima zajedno mešali uljastu slanu vodu ispod njega. Od kapi palih sa tog koplja nastalo je prvo ostrvo koje su naselili. Tamo su se venčali i postali prvi par, ali njihovo dete je bio deformisani Hiruko (Dete pijavica), koje su napustili i ostavili u čamcu od trske. Nakon savetovanja sa ostalim bogovima, shvatili su da je bilo deformisano jer se tokom njihovog obreda udvaranja, boginja Izanami prva obratila Izanakiju. Kad su ponovili čin venčanja na ispravan način, gde je prednost data muškom bogu, Izanami je uspešno izrodila veliki broj dece. Akademici veruju da je ova epizoda ubačena zahvaljujući patrijarhalnim kineskim uticajima.

Izanami je, između ostalog, rodila i druga ostrva koja čine Japanski arhipelag, kao i bogove planina, ravnica, vetra, drveća itd. Dok je rađala Kagucūcija, boga vatre, Izanami je pretrpela takve opekotine da je umrla. Dok je ležala na samrti, rodila je još božanskih bića, kao što su bog i boginja metala i zemlje, a na kraju i Mizuhame, boginju smrti. Međutim, kao i grčki Orfej, Izanaki je odlučio da potraži Izanami u podzemnom svetu Jomi, domu tame, i vrati je nazad sa sobom. Izanami je rekla da će o tome pričati sa bogovima podzemlja, ali dok je nestajala u pomrčini, upozorila ga je da je ne gleda. Želeći da je još jednom vidi, Izanaki je odlomio zubac sa svog češlja i zapalio ga kao baklju. Tada je sa užasom shvatio da je Izanami truli leš koji vrvi od crva i pokušao je da pobjegne od nje. Izanami se zbog toga razbesnela i poslala buljuk demonskih veštica i ratnika za njim. Kad je stigao do ulaza u svet živih, Izanaki je pronašao tri breskve koje je bacio na svoje progonitelje i uspeo da ih navede da se vrate nazad. U tom trenutku Izanami, koja se pretvorila u demona, i sama je krenula u poteru za njim. Pre nego što ga je sustigla, Izanaki joj je preprečio put velikom steptom kojom je zapečatio ulaz u podzemlje. Tu su se po poslednji put suočili i raskinuli svoj brak.

U fokusu: rani književni izvori

Prvo pominjanje Japana u istoriji potiče iz 57. g. n. e., i to u analima kineske Han dinastije, gde se Japan opisuje kao zemlja podeljena na oko sto plemenskih zajednica bez ikakve centralne vlade. Kasniji kineski izvori navode da je tokom sledećih vekova došlo do izvesnog stepena konsolidacije u veće političke jedinice, ali su ti navodi šturi. Sami Japanci nisu beležili ništa o svom društvu do oko 600. g. n. e., kad je pismo, zajedno sa mnogim drugim kulturnim inovacijama, uvezeno iz Kine. Dva glavna izvora za japansku mitologiju i ranu istoriju su *Kodiki* i *Nihonšoki*. *Kodiki* ili *Zapisi o drevnim događajima* su zabeleženi na kineskom 712. g. n. e., ali su zasnovani na starijoj usmenoj tradiciji. Oni izlažu različite mitove, legende i istorijske događaje u vezi sa carskim dvorom od doba bogova do vremena carice Suiko (593–628. n. e.). Nešto kasniji, ali duži, *Nihonšoki* ili *Hronike Japana*, napisan 720. g. n. e., odražava

jači uticaj kineskih kulturnih stavova, ali okvirno pokriva iste stvari kao i *Kodiki*, mada izlaže događaje do 697. g. n. e. Šintoistička teologija se razvila uglavnom kroz tumačenje mitologije zabeležene u *Kodikiju* i *Nihonšokiju*.

Amaterasu, boginja sunca

Boginja sunca Amaterasu je od ključnog značaja za japansku mitologiju pošto je carska porodica, sve do poraza Japana u Drugom svetskom ratu, tvrdila da potiče od nje. Takođe je neobično što je u zemlji gde je muška premoć uvek predstavljala normu, vrhovno božanstvo žena, iako postoje priče koje nagoveštavaju muško nezadovoljstvo ovakvim stanjem stvari.

Nakon svog povratka iz Jomija, tj. podzemlja (v. stranu 18), Izanaki se okupao kako bi se ritualno pročitio od opoganjenosti (*imija*) usled dodira s mrtvima. Onda je stvorio čitav niz bogova i boginja, pa na kraju i boginju sunca Amaterasu, boga me-seca Cukujomija i boga oluje Susanoa. Pre nego što se povukao iz sveta, Izanaki je boginji Amaterasu poverio vladavinu nad Visokim ravnica neba, Cukujomiju nad kraljevstvom noći, a Susanou nad okeanom. Susanoo je bio nezadovoljan svojom dužnošću i ljubomoran na uzdizanje sestre Amaterasu, pa ga je Izanaki proterao.

Božanski sukob

Pre nego što je trebalo da bude proteran, Susanoo je dogovorio sastanak sa Amaterasu da bi se oprostili, ali sumnjajući da planira da je svrgne, ona se naoružala i suočila sa bratom. On ju je potom izazvao na takmičenje koje je trebalo da dokaže ko je zaista najmoćniji, a u kom bi pobedio onaj ko uspe da stvori muška božanstva. Amaterasu je uzela Susanoov mač i razbila ga na tri komada iz kojih je stvorila tri boginje, dok je Susanoo uzeo njene svete *magatama* perle i iz njih stvorio pet bogova. Amaterasu je tvrdila da je pobedila, jer su bogovi nastali iz njenih perli, ali je Susanoo odbio da prizna poraz.

Susanoo se onda upustio u niz gnusnih napada na Amaterasu kao što su uništenje nebeskih pirinčanih polja, vršenje velike nužde u obrednoj dvorani za ponude bogovima i ubacivanje odranog ponija kroz krov svete tkačke dvorane. Ovaj poslednji čin je doveo do smrti jedne od Amaterasinih sluškinja, nakon što joj je tkački čunak probio genitalije (po nekim pričama je povređena sama Amaterasu). U svakom slučaju, boginja je bila tako prestrašena da se sakrila i zatvorila u pećinu. Ceo ljudski svet i nebesa bili su prekriveni tamom i usledio je opšti jad. Bogovi su uzalud na razne načine pokušavali da je izmame napolje, ali nisu uspeli. Onda se prelepa boginja zore, Ame no Uzume, arhetipska *miko* ili šamanka, popela na prevrnuto bure za pirinač i krenula da izvodi sveti erotski ples lagano se svlačeći. Čuvši uzbuđeni žagor bogova i pohvale za Ame no Uzume, Amaterasu je provirila kroz procep i pitala šta se to događa. Rekli su joj da se bogovi raduju prizoru boginje lepše od nje. U neverici je šire otvorila procep i kad je pogledala kroz njega, jedan od bogova je podigao sveto ogle-dalo i Amaterasu je ugledala svoj sopstveni odraz. Dok je Amaterasu bila opčinjena svojim odrazom, jedan od preostalih bogova ju je uhvatio za ruku i izvukao iz pećine, a ostali su zabarikadirali ulaz magičnim užetom. Potom se Amaterasu vratila na

nebo, gde su se sva božanstva složila da Susanoo bude kažnjen progonstvom sa nebesa, plati globu i da mu se odseku brada i nokti.

Ova priča o božanskom rivalstvu možda predstavlja mutna sećanja na drevne borbe za premoć u japanskom društvu između patrijarhalnog i matrijarhalnog sistema vladavine, mada je za svetsku mitologiju ishod neobičan, u smislu da je iz te borbe kao pobednica izašla žena, boginja Amaterasu, a ne muškarac.

U fokusu: matrijarhat u Japanu

Različiti aspekti japanskih mitova i legendi ukazuju na postojanje matrijarhata u ranom japanskom društvu. Od I do III veka nove ere, kineski autori navode više plemena sa ženskim poglavarima. Da li je ovo bila odlika Jajoi društva ili ostatak Đomon kulture, nije jasno, ali čini se da su žene tokom ovog perioda nekad kombinovale predvodničku s verskom, to jest šamanskom ulogom. Kraljica Himiko je prvi imenovani vladar Japana, tačnije države Jamato, u kineskim istorijskim spisima i verovatno je živela u III veku nove ere. Njeno ime ima intrigantne implikacije sa aspekta mita o Amaterasu jer znači Sunčeva kći. Kažu da je ostala neudata, a neke legende navode da je imala mlađeg brata koji ju je zverski ubio tako što joj je nabio tkački čunak u vaginu. Tragovi drevne šamanske uloge žena u Japanu preživljavaju do dan-danas u obliku *miko* sveštenica pri šinto hramovima i *itako* žena koje služe kao posrednici između živih i mrtvih u različitim kulturnim centrima, kao što je Oso-rezan planina u severoistočnom Japanu.

Susanoo, bog oluje, i Izumo ciklus

Postoji mala, ali važna grupa mitova poznata kao Izumo ciklus o aktivnostima Susanoo i njegovih potomaka, koja izgleda čuva tradicije druge plemenske grupe nezavisno od one koja je prenosila glavne legende o Amaterasu. Za razliku od Amaterasu, kulta povezanog sa istočnim delom srednjeg Japana, Izumo ciklus je usko povezan s priobalnom regijom zapadnog dela srednjeg Japana.

Izumo je bilo mesto gde je živio bog Susanoo posle progona s nebesa. Nakon što je ubio jedno osmoglavo čudovište, Susanoo je oženio Kusanadu-hime² i naselio se u Izumu. Mitovi pričaju kako je proširio tu oblast i omogućio ljudima da u njoj žive.

Susanoo i Okuninuši

Jedan od potomaka Susanoo, moguće njegov unuk, bog Okuninuši, takođe se pojavljuje u brojnim mitovima kao začetnik civilizacije i kulture. Okuninuši je imao mnogobrojnu stariju braću koja su želela da ožene Jagami-hime iz susedne Inabe. Dok su joj išli u posetu, naišli su na ćosavog zeca kojeg su krenuli da muče. Okuninuši je zecu dobrostivo pomogao da povрати krzno i ovaj mu je zauzvrat rekao da će on uspešno isprobiti princezu, dok će braća postati njegove sluge. To se i ostvarilo, ali su njegova braća uskoro postala nezadovoljna i čangrizava. Iako su dva puta uspela da ga ubiju, oba puta je oživeo i na kraju odlučio da poseti Jomi, tj. podzemlje, ne bi li dobio savet kako da se zauvek otarasi problematične braće.

² Sufiks -hime je počasna titula koja znači „princeza“. (Prim. prev.)